

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előzetési árak:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 2 frt 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Feladó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Főmunkatárs:

Dr. WEISZ JENŐ.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-térsé Manólovics-ház.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.

Nyitár soronként 20 krajczár.

A kiskereskedők sérelme.

A pénzügyminiszternek a pálinka mérés tárgyában kiadott rendelete, amely szerint a kiskereskedőknek égelett szeszes italokat utcán át literekben 1 frton alul kimérni nem szabad, az ország több városában arra készítette a kiskereskedőket, hogy a min. rendeletnek eme megszorító intézkedése ellen orvoslást keressenek.

A kiskereskedők nagy részének egyik fő üze ága a szeszes italok kimérése már most ha ebben korlátokat szabnak eléjük, úgy előmozdítják azt, hogy az ügyis hanyatló kiskereskedelem még rosszabb helyzetbe fog jutni, mint amióhén már eddig is van.

Igaz, hogy a pénzügyminiszternek nemes intenője volt e rendelet kibocsátásával t. i. az alsóbb néposztályban az iszákosság megszüntetése, de csak fél munka ez, mert a korcsmárosokra nem szól ez a rendelet — ezek árusíthatnak tovább is aminő áron akarnak és így az alsóbb néposztályhoz tartozó egyén jobban hozzászokik a korcsmázáshoz, ahol — ezt a reudőség is igazolja — több botrány és verekedés szokott történni, mint a kisebb üzletben, ahol a munkás 1—2 pohárka szeszes italt fogyaszt el álló helyzetben.

E bajon segitendő a szabadkai kiskereskedők összejeleltek tegnap délután a „Nemzeti szálloda” éttermében, hogy helyzetük fölött tanácskozzanak. Mintegy 50 kiskereskedő volt ott, ott volt továbbá néhány nagykereskedő is, és a szegedi kereskedelmi és iparkamara megbízottja, Krizmanics János és Ohrman Kálmán helybeli kereskedők.

Az értekezlet egybehívója Erőss Gáspár ismerteti az ügyet, amiért a kiskereskedőket egybehívták és kéri, hogy az értekezlet válassza meg elnökét és jegyzőjét. Megválasztottak egyhangulag elnöknek Erőss Gáspár, jegyzőnek Reiter Gyula (Reiter Károly és fia bankczég birtalja.)

Ezután Erőss előterjeszti a kiskereskedők sérelmét amely a már hivatkozott pénzügymin. rendelet által előidéztelet, szerinte a végrehajtási utasításban van a hiba de ezen segiteni lehet mert a miniszter feuntartotta magának a jogot, hogy egyes vidékekre modosíthassa, ezért kell tehát nekünk ebbe kapaszkodni. Végül a következő határozati javaslatot terjesztette be, melyet az értekezlet többek felszólalása után el is fogadott:

Határozati javaslat.

1.) Mondja ki az értekezlet, hogy 1899. évi XXV. trv. cikkhez kiadott „Végrehajtási utasítás 57 §.” a-on intézkedését, mely szerint „eladott égelett szeszes italok minőségükre való tekintet nélkül minden esetben szesznek, vagy abból készült közönséges pálinkának tekintendők akkor is, ha a literen

alóli mennyiségben kiszolgáltattott szeszes italnak a liter egységre átszámított ára két koronán alul marad, vagy a literen kint vagy azon felüli mennyiségben kiszolgáltattott égelett szeszes italoknál az itál ára literenkint 1 korona 60 fillért meg nem halad” magára nézve sérelmesnek tartja, miért is.

2.) Ezen sérelmeknek orvosolására saját kezéből végrehajtó bizottságot választ és azt felkéri intézzen a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszter urhoz memorandumot, a melyben Szabadka sz. kir. város termelési és forgalmi viszonyaira való tekintettel arra kéri, hogy törvényadta jogánál fogva a korlátolt kimérésekre városunk területén az árminimumot 1 korona illetve 1 korona 20 fillérben állapítsa meg.

3.) Ezen memorandumot küldötség útján nyújtsa át a Pénzügyminiszter ur Ó. M. Méltóságának, valamint Teopke pénzügyminiszteri államtitkár Ó. M. Méltóságának

4.) Kérje fel a végrehajtó bizottság ezen akció támogatására a memorandum egy-egy példányának átadása mellett.

a) Szabadka város tekintetes törvényhatósági bizottságát kérve, hogy azt tegye magáévé

b) a Főispán ur Ó. M. Méltóságát

c) Nagyságos Vermes Béla és Ifj. Bajsai Vojnits Sándor urakat, mint városunk ezidőszerűt országgyűlési képviselőit, akik felkérendők, hogy a küldöttséget a Pénzügyminiszter és államtitkár urak elé vezessék,

d) Krizmanits János és Ohrmann Kálmán kereskedelmi kamarai megbízottak után a szegedi kereskedelmi kamarát.

5.) Az értekezlet megbizsa a végrehajtó bizottságot, hogy e célra egy tekintélyesebb ügyvédet fogadjon, aki nekik jogi tanácsszolg szolgálni és a deputációt vezetni lesz hivatva.

Azután megválasztották a végrehajtó bizottságba: Erőss Gáspár, Klein Géza, Reiter Gyula, Galinszki Ágoston, Veiró János, Litmann Izidor, Vuics Lázár és Hercz Lázár kereskedőket. Az ezzel megalakult végrehajtó bizottság elnökévé Erőss Gáspárt, jegyzővé Reiter Gyulát és pénzügnokká Klein Gézát választották meg. Végül megállapították, hogy a pénzügyminiszterhez fognak felmenni és a küldöttség vezetőjéül Dr. Csillag Károlyt, lapunk szerkesztőjét kéri fel.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Elhunyt polgármester.

(Távirati tudósítás.)

Megdöbbsentő halálhírt hozott tegnap délután a zombori táviró. Zombor városána. köztisztviselőben álló polgármestere Trischler Ferencz hirtelen elhunyt.

Még délelőtt benn volt a hivatalában, elvégezte teendőit és délután 1 óra tájban haza akart menni a főtérre, egyszer csak hirtelen elszedült, összeesett, az aszfalthoz vágódott és rövid kínlódás után ott az utcán meghalt.

A jelenet láttára nagy csoport verődött össze, kocsit és orvosot fúttak, de mire az orvos megérkezett, már csak a halált konstatalhatta és az elhunyt polgármester holttestét kocsira téve, lakására vitték. A halál oka szívszélhűdés volt.

Trischler Ferencz 38 éves életerős ember volt, Zomborban született tekintélyes családból, tanulmányait Zomborban végezte, ott is tett érettségit 1878-ban. Az államvizsgát Budapesten tette le és városi tisztviselő lett, mintegy két év előtt választották meg polgármesternek Schlagger Gyula után.

Halálhíre csakhamar elterjedt az egész városban, mindenütt nagy részvétet keltett. Temetése holnap délután lesz.

Különfélék.

Erzsébet napja.

Szent áhitat a lelkekben, néma fájdalom a szivekben. Magyarország Nagyszassonyának nevenapja van. Lehet-e szebben, nemesebben megülni ezt a napot, mint ahogy megünnepelték nálunk? A Jótékonyág működött Erzsébet napján, a gazdagabbak, a tehetősek felruházták a szegényeket, enni adtak a koldusoknak. A jótékony nőegyletek ünnepet ültek a megdicsőült királyné emlékére és ünnepük a szegények könyeit szarította fel.

Számtalan gyermek: fiú és leányka sereglett a háitéri népiskola és az izr. szent egyet termibe, ahol a nők megvendégelték őket, miután már felöltöztették meleg ruhába.

Az iskolákban tegnap és ma, a templomokban ma és tegnap gyászünnepeket, gyászmiséket tartottak és megjelentek az iskolák, megjelentek a templomok: hazafias dalokkal, bus költeményekkel és szent énekekkel adóztak Magyarországot Védasszonya emlékének.

Ma délelőtt 10 órakor a Szent Teréz templomban requiemeket tartottak, ott volt a hatóság a főispán és a polgármesterrel az élén és ott volt a város színe java.

Az összes iskolákban szünetelnek az előadások — mindenütt a Nagyszassony dicső emlé-

kérel szől a tanítás és ezer, meg ezer ajakról száll az ima az égbe:

»Requiem aeternam dona Ei Domine — —

és százerek ajakáról hangzik a könyörgés: Isten áldd meg a magyart!

— **Tanítóválasztás.** A helybeli polgári fiúiskolánál már évek óta az óradíjas rendszer divott. Végre az iskolaszék a f. évben a Pfalcz Ödön elhalálozásával megürült nyelv és történettudományi tanszékre Heckenshoffer József bajai illetőségű polg. iskolai tanítót választotta meg. A polgári leányiskolánál, Ödny Mária nyugdíjaztatásával megürült szintén nyelv történelmi tanszékre egyhangulag Palotay Jolán tanárnőt választotta meg. Ez utóbbi tanárnő harmadfélnapos helyettesi működési ideje alatt megnyerő modorával az összes növendékek szeretetét kiérdemelte annyira, hogy a tanulóleányok valóságos bálványozzák.

— **Hajóközlekedés.** A magyar folyam és tengerhajózási r. t. közhírre teszi, hogy bezárólag november 20-án megszűnnek a baja apatini hajójáratok, ennél fogva a személyforgalom az említett napon a f. évben megszűnik, a teheráru forgalmat azonban ez az intézkedés nem érinti.

— **Az aranykakas és a szegedi sajtó.** Erről a szellemes német vigjátékról, mely a nálunk oly nagy sikert aratott, mint tán egy újabb francia vigjáték se, szombati premierje alkalmából szegedi sajtó csak annyit írt, hogy színházunkban is előadták és a ház eléggé megtelt. Ugyilátszik a szegedi direktor s a színpadok rossz néven vették az ottani sajtó őszinte kritikáját némely előadásról. Az igazság nagyon sokszor rosszul esik Thalia felkent papjainak, de ha megharagszának miatta, a keserű levét csak ők isszák meg.

— **Inasok tolvajbandája.** A zentai vásár alkalmával 13 inasgyerek rendszeres tolvajszövelezetté alakult és lopott. Összelepték mindent a mit bírtak és azonnal tolosztották maguk között. Volt a szerzeményben 24 drb konyharuha, 14 vég szatyig, 14 guriga czerina, cukor, alma amennyi kell, sőt 1 vég vászon is. De a mikor a nagy sikertől elkábítva, egyik egy subába kapaszkodott, akkor elcsiptek. Az elcsipettnék társai is csakhamar kézre kerültek az összeharacosolt holmikkal együtt. A banda ellen a bíróság megindította az eljárást, a mit otthon a meterek alaposabb eljárása következett.

— **Halálozás.** Bács-Martonos község közéletének s vele egy kiterjedt martonosi és szegedi külön családoknak gyászja van: meghalt Weisz Herman földbírtokos és Bács-Bodrogh vármegyei bizottsági tag. A gyászbeszéd nemesek családját, de a községet is súlyosan érinti. Bács-Martonos egy főzsgyökeres magyar hű fiát veszítette el benne, kinek a község közéletében a humanizmus terén jelentékeny szerepe volt. Igen szorgalmas minden közügy és emberbaráti intézmény iránt érdeklődő és rendkívül purtán jellemű férfit veszített benne a község, melynek lakossága a temetésnél impozáns módon adott kifejezést mély részvételének.

— **A berugott vendég.** Guliz József helybeli lakos tegnap délelőtt berugott állapotban betért egyik vendéglőbe, ahol enni kért. A pinczér azonban nem hozta azonnal az ételt, amiért is a vendég nagy lármát csapott és összeszidta a pinczért, de ez sem volt rest, úgy vágta fejbe a vendéget, hogy a mentőknek kellett a sebet bekötözni.

— **Szerencsétlenség.** Kurucz Károlyné helybeli hentesmester neje tegnap reggel kocsiján ment a Jókai-utcában. Lovai valamiól meg-

ijedtek és a kocsi felborították úgy, hogy Kuruczné eszméletlen állapotban került el a földön. Az előhívott mentők a szerencsétlenül járt asszonynak a fején támadt sebet bekötötték és a kórházba vitték.

— **Az árva.** Kovács Mária 13 éves zentai lánykának egy nagybátyján kívül a világon senkije sincs. A múlt hét elején, ruhácskáját csomóba kötve kiált a Szt. Háromság mellé, hátha valaki cselédnek megfogadná. Csakhamar akadt is párfogója a lánykának egy bánati asszony személyében, ki azzal csalogatta magához, hogy Nagy Kikindán elállítja. Meg is indult a lánykával a hídön át és Csókán vasutara ültek. Kikindára érve az asszony átvette a lányka batiuját és azon parancsokkal, hogy várja őt meg míg helyet keres, a kis leányt egy utcasarkon hagyta. Kovács Mária várt-várt órákig, de hiába. Végre a magánosságól megrémülve szive hazavágyott visszaindult batyuskója nélkül Zentára. Ment előre és este betért Magyar Czernyára mert ellenkező irányban indult, mint kellett volna. A faluba érve, ismeretlen utcába ismeretlen nép között találta magát. Éhségtől és fáradtságtól elcsigázva keserves sírásra fakadt. A jó emberek megszánták, szállást ételt adtak neki és másnap bevitték a zombolyai szolgabíróhoz. Innét sürgönyöztek a rendőrségnek — a kis Kovács Mária dolgában, ki végre ismét hazakerült. A gonosz lelkű asszonyt kitalálják.

— **Vonatkisiklás.** Tegnap délelőtt Erdődön a Szabadka—Bródó személyvonat kisiklott. Hogy volt-e valamelyes káros következménye a kisiklásnak, nem tudjuk. Az itteni pályaudvarban csak annyi értesítést nyerhetünk, amennyit a fekete tábla jelzett, hogy t. n. a vonat 1 órát késelt. A litólag tizenketten szenvedtek kisebb nagyobb sérülést.

— **Bicskázás és verekedés.** Kopponovics Mihály, a híres IV. körü verekedő, akinek már több ízben meggyűlt a baja a büntető törvényszékkel, tegnap délután a Lengyel-utcában összeveszett Weisz Izidor iparossegéddel és balkegyet megszurta. A veszekedés után megszökött, mikor este hazatért ment, elleneségei kilesték és agyba-főbe verték úgy, hogy sebei nagyon veszélyesek. A mentők bevitték a kórházba.

— **Megégett kis gyermek.** Maját Péterné topolyai lakónő elment a piacra tegnap reggel s a 3 éves s 11 hónapos István gyermekre reá zárta a konyha ajtót. A kis Pali játszás közben reá akadt a gyulára, s azokat gyújtogatni kezdte. egyből megulladt a hőleső ágyneműje s a csecsemő elégett, a szomszédok átugrálva a kerítésen mentették meg a kis Palt s oltották el a tüzet, de a kis Istvánon már nem lehetett segíteni.

— **Kerüldöz és sertések kivitele tilos.** A ragadós száj és körmőfajás uralgása miatt B. Bodrogh vármegyének zenta járásból, nevezetesen Mohol községből és Zenta városából tilos a szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések Ausztriába való bevitelére; a sertésvesznek osztrák területre történő behurcolása miatt tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelére a kulai és a zentai járásból; végül a sertésvesz uralgása miatt tilos a sertések bevitelére a következő megyei községekből: Bács, Wekerletfalva, B. Petrovoszellő, Bogójeva, Gardince, Káty, Tittel, Pacsér, Óker, Piros, Temerin, Uj-Futtak, Bezdán, Kolut és Zenta város.

SZÍNHÁZ.

Nov. 18.

Az aranykakas ment ma harmadszor „bérlet szünetben” telt ház előtt a főpinczér szerepében baritonisánkkal Kiss Pistával, Lomniczi helyett. A szerepére nem ártott a darabnak, sőt tán Kiss Pista némely jelenetében jobb volt, mint Lomniczi — legalább a közönség többet tapsolt neki. Az előadás ma kitűnő volt. Az öreg Dakszelmayer Tóth Antti ma — ha lehetséges — még sokkal jobb volt, mint a premier alkalmával. Sugár Aranka kitűnő jó kedvében lévén elragadó volt a fogadós szerepében. A közönség állandó derűltségen élvezte a kitűnő előadást és számtalanszor meg-megújuló tapsal jutalmazta az előadókat. Sok ilyen előadás és akkor a né. ótér képe is meg fog változni.

Ma persze — miután nemesak a primadonna játszott, hanem a baritonista is, a magyar nótákat kelten énekelték és ez is csak hasznára volt a darabnak, csak növelte a hatást. Az előadott magyar dalok Váradi karmesterünk szerzeményei, hangulatos jó ízű magyar nóták. A rendezés is igen jó volt.

Ünnepi előadás.

Nov. 19.

A szinlap is hirdette, de az előadás után az egész közönség igazán „ünnepi előadás” hasáa alatt hagyta el a színházat. Népszínművel, Rátkey László gyönyörű népszínművét „Fehő Klári” láttuk ma este — olyan előadásban, hogy szinte nem akartam elhinni, hogy magyar népszínművet látok; mert hisz ország-szerre mostohán bünnak el azzal a kevés jó népszínművel, aminek van. Őszinte dicsérrel kell megemlékeznem tehát mai gyönyörű előadásról.

Sugár Aranka — aki a czimszerepet adta elragadó volt. Jobban megjátszani ezt a szerepet. — Blahánén kívül — senki se tudja. A költő csak olyannak képzelhette Fehő Klári, amint őt ma este Sugár Aranka bemutatta. Mit szóljak énekeiről? Pattogó tánc dalai, édes bús nótái elbűvölték a hallgatót.

Sugár mellett legelső sorban Csiky László Aba Andrásról kell megemlékeznem. Halalmas drámái erővel alakított jeles színészünk, gondtal, szeretettel rajzolta meg Aba András alakját. Ma — különösen a második felvonásban Kiss Pista (Fátyol Ferkó) is nagyon szépen énekelt, szépen játszott. — Végtelen bájos volt Főthi Frida (Katicza) és rengeteg tapsot kapott Ferenczi (Csik Istók). Szász Annát is megtapsolták egy ízben nyílt színen. De nemesak az említett szereplők, hanem minden egyes szereplő kitűnően játszott. — A zenekar Váradi keze, alatt meglepő szépen kísérte az énekeket. A népszínmű előtt a „Kapuczinusok templomában” cím alatt egy igen szép néma képet mutatott be a társulat és Csiky mély érzéssel elszavallta Szaboleska „Volt egyszer egy királyné” című kölleményét: ezzel adózott a társulat Nagyasszonyunk emlékének Erzsébet szent estéjén. — Mújd Saint Saeus „Haláltánc”-át adta elő a zenekar Gaal vezetése alatt. — Az első felvonás után pedig Gaal saját szerzeményét a királyné emlékére új „Merengés” vezényelte.

Q.